PEN NORWAY

İddianame İnceleme Raporu

Nurcan Yalçın

Yazar: Gülşah Kurt

Yayımlanma Tarihi: 17 Aralık 2025

©PEN Norveç, 2025

Bu rapor PEN Norveç tarafından yayıma hazırlanmıştır.

Editör: Şerife Ceren Uysal

Çeviri: Eren Buğlalılar

Tasarım: Erdal Bektaş

PEN Norveç Hakkında

PEN Norveç, kendini ifade özgürlüğünü savunmaya ve geliştirmeye adamış ve ifade özgürlüğünü kullandığı için risk altında olan yahut hapsedilen yazar, gazeteci ve diğer kişileri destekleyen bağımsız bir kuruluştur. PEN Norveç'in hedefi herkesin ifade özgürlüğü hakkına sahip olmasıdır. PEN Norveç, 1921 yılında kurulan ve dünyanın en büyük yazar ve ifade özgürlüğü örgütü olan Uluslararası PEN'in (PEN International) bir parçasıdır.

İletişim bilgileri:
pen@norskpen.no

Sentralen, Øvre Slottsgate 3,
0157 Oslo, Norveç

www.norskpen.no

Facebook: /NorskPEN

Instagram: @norskpen

PEN Norveç Türkiye İddianame Projesi

PEN Norveç'in Türkiye İddianame Projesi Ocak 2020'de başlamış olup, 2025 yılında yayımlanacak ve bu raporun da aralarında yer aldığı dört raporla birlikte toplamda 37 iddianameye ilişkin ayrıntılı hukuki inceleme raporu üretmiş olacaktır. İddianameler, Avrupa'nın farklı ülkelerinden avukatlar, akademisyenler ve hâkimlerden oluşan uluslararası bir ekip tarafından incelenmiş olup, projenin temel odağı Türkiye'de ifade özgürlüğüne müdahale niteliği taşıyan ceza yargılamalarının mercek altına alınmasıdır.

Bugüne dek analiz edilen iddianameler arasında Cumhuriyet gazetesi davası, Büyükada insan hakları savunucuları davası, beş yıl süren Gezi Parkı davası ve Şebnem Korur Fincancı'yı konu alan iddianame gibi önemli örnekler yer almaktadır. Her rapor tek bir iddianameyi ayrıntılı biçimde inceleyerek, söz konusu metni Türkiye'nin iç hukukuna ve uluslararası insan hakları standartlarına göre değerlendirmektedir.

2016'dan bu yana Türkiye'de hukuk devletinin zayıflaması sonucunda, incelenen hiçbir iddianamenin iç hukukta öngörülen usul güvencelerine ya da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesinin gereklerine uygun olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, iddianameleri kaleme alan savcıların, uluslararası alanda kabul gören rehber ilkelere riayet etmediği de çarpıcı biçimde gözlemlenmiştir.

Bugüne kadar yayımlanan raporlarımız, pek çok mahkeme dosyasında destekleyici rapor, uzman görüşü veya farklı biçimlerde hukuki referans olarak kullanılmış; çok sayıda insan hakları avukatına da temel başvuru kaynağı olmuştur. Aynı şekilde, bu çalışmalarda ulaştığımız bulgular Türkiye'de savcıların eğitiminin güçlendirilmesi ve iddianame yazımının hak ihlallerine yol açmayacak şekilde geliştirilmesine yönelik yapıcı önerilere temel oluşturmuştur. Bu amaçla hazırlanan "Türkiye'deki Savcılar İçin İddianame Yazım Kılavuzu"na şu bağlantıdan erişilebilir: Turkiyedeki-Savcilar-Icin-Iddianame-Yazim-Kilavuzu.pdf

Önceki raporlarımıza erişmek için:

2020: https://norskpen.no/wp-content/uploads/2021/06/PEN-Norway_Turkey-Indictment-Project-Report-2020.pdf

2021: https://norskpen.no/wp-content/uploads/2022/03/PEN-Norway-Turkey-Indictment-Project-Report-2021_Eng.pdf

2022-2024: https://norskpen.no/pen-norways-turkey-indictment-project-report-2025/

İddianame İnceleme Raporu

Nurcan Yalçın

Yazar: Gülşah Kurt

1. Giriş

Bu rapor, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Nurcan Yalçın hakkında düzenlenen ve aynı yargılama dosyasında birleştirilen iki ayrı iddianamenin (2020/2462 ve 2024/2419) incelenmesine yöneliktir. İnceleme, yalnızca iddianamelerde yer alan suçlamalarla ve bu suçlamalara ilişkin delillerle sınırlı olarak gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda rapor, iddianamelerde ileri sürülen olguların hukuki yeterliliğini, delil sistematiğini, iddianamelerin biçimsel ve içeriksel yapısını, kullanılan dil ve üslubu, ayrıca terör suçlarına ilişkin ileri sürülen dayanakların hukuki niteliğini değerlendirmektedir.

Değerlendirmelerde, şüpheliye yöneltilen suç isnatlarının temel hak ve özgürlükler bakımından etkileri gözetilmekte; bu bağlamda özellikle ifade özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğü açısından Türkiye hukuk sisteminin yanı sıra uluslararası insan hakları standartları da dikkate alınmaktadır. Raporun kapsamı gereği, terör örgütü propagandası, silahlı terör örgütüne üye olma suçları ile terörizmin finansmanına ilişkin hukuki çerçeve ayrıntılı biçimde ele alınmakta; adil yargılanma hakkına yönelik değerlendirmeler ise yalnızca iddianame düzeyinde ortaya çıkan hususlarla sınırlı tutulmaktadır.

İddianamede şüpheliye isnat edilen fiillerin değerlendirilebilmesi için, söz konusu eylemlerin geçtiği dönem ile iddianamenin düzenlendiği dönemin siyasal ve toplumsal bağlamının ortaya konması önem taşımaktadır. Bu nedenle analize geçmeden önce, Nurcan Yalçın'a ilişkin arka plan bilgileri, Rosa Kadın Derneği'nin yapısı ve faaliyetleri, ayrıca ilgili dönemin genel siyasi ortamı ile yargılamanın güncel durumu kısaca özetlenmektedir.

> "15 Temmuz 2016'daki darbe teşebbüsünün ardından ilan edilen Olağanüstü Hal (OHAL), iki yıl süreyle yürürlükte kalmış ve bu dönemde kapsamlı Kanun Hükmünde Kararnameler çıkarılmıştır. OHAL sürecinde binlerce kamu görevlisi görevden uzaklaştırılmış, çok sayıda dernek ve medya kuruluşu kapatılmış, yüzlerce gazeteci tutuklanmış veya yargılanmıştır."

2. Olay Örgüsünün Özeti:

2.1 Nurcan Yalçın

Nurcan Yalçın, iki ayrı iddianame kapsamında suç isnadı yöneltilen bir Kürt gazetecidir. Kadın hareketi içinde aktif bir şekilde yer almaktadır. Gazetecilik faaliyetlerinin önemli bir kısmı kadın mücadelesine, toplumsal cinsiyet eşitliğine ve kadına yönelik şiddetin görünür kılınmasına ilişkindir. Yalçın'ın haberlerinde ve çalışmalarında, kadınlara yönelik şiddeti mümkün kılan yapısal sorunlara ve politik tercihlere, beraberinde kadınları koruma mekanizmalarındaki eksikliklere eleştirel bir yaklaşım benimsediği görülmektedir.[1]

Yalçın hakkındaki ilk iddianamede merkezi bir rol atfedilen Rosa Kadın Derneği'ne ilişkin temel bilgiler, aşağıda yer almaktadır.

2.2 Rosa Kadın Derneği

Rosa Kadın Derneği, 2018 yılında Diyarbakır'da kurulmuş bir kadın örgütüdür. Derneğin amaçları; kadına yönelik şiddetle mücadele etmek, kadınlara yönelik ayrımcılığı ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar yürütmek, toplumsal cinsiyet eşitliğini güçlendirici projeler geliştirmek ve uygulamak, kadın örgütleriyle dayanışmak, ekolojik yaşamı savunmak ve demokrasi ile barış kültürünü yaymak ve barışı gerçekleştirmek şeklinde belirtilmiştir.[2]

Dernek bugüne kadar; kan bağışı kampanyaları, kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddete ilişkin basın açıklamaları, farkındalık yürüyüşleri, paneller, raporlama faaliyetleri ve "Diyarbakır Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ağı"nın kurulması ve koordinasyonunda yer alınması gibi çalışmalar yürütmüştür.[3]

2.3 Siyasi Arka Plan: Çözüm Süreci ve Yeniden Çatışma Dönemi (2012-2015 ve sonrası)

İlk iddianame Ekim 2020 tarihli olup, şüpheliye isnat edilen fiiller 2015–2020 dönemine yayılmaktadır. Bu dönem, Türkiye'de hem çatışma dinamiklerinin hem de terörle mücadele mevzuatının uygulanma biçiminin belirgin biçimde değiştiği bir zaman dilimidir. İddianamenin dayandığı olguların değerlendirilmesi açısından bu siyasal bağlamın özetlenmesi önem taşımaktadır.

2012'nin son aylarında Türkiye Cumhuriyeti devleti ile PKK (Partiya Karkerên Kurdistan / Kürdistan İşçi Partisi) arasında silahlı çatışmanın sona erdirilmesine yönelik görüşmeler başlamış; bu süreç 2013 yılında resmiyet kazanmış ve PKK'nin Türkiye sınırları dışına çekilme çağrısı ile kamuoyuna duyurulmuştur. 2013–2014 yıllarında çatışmalar önemli ölçüde azalmış olmakla birlikte,[4] süreç kurumsal ve hukuki açıdan sağlam bir zemine oturtulmadığından kırılgan bir karakter taşımıştır.

2014 sonbaharında Suriye'nin kuzeyindeki Kobane çatışmaları, Türkiye içerisinde de siyasi ve toplumsal tansiyonu yükseltmiş; 6–8 Ekim 2014 olayları, sürecin seyrini belirleyen kritik bir dönüm noktası olmuştur. 2015 yılı itibarıyla süreç büyük ölçüde zayıflamış, karşılıklı güvensizlik artmış ve güvenlik eksenli politikalar yeniden ön plana çıkmıştır.[5]

20 Temmuz 2015'te Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde gerçekleşen İŞİD saldırısı, çözüm sürecinin fiilen sona erdiği dönemin kritik kırılma noktalarından biri olarak kabul edilmektedir. 2015 yazından itibaren çatışmalar özellikle Kürt nüfusun yoğun olarak yaşadığı bölgelerde, Diyarbakır (özellikle Sur ilçesi), Şırnak (Cizre, Silopi), Mardin (Nusaybin), Hakkari (Yüksekova) ve Batman gibi illerin ilçe merkezlerinde yoğunlaşmış; sokağa çıkma yasakları, ağır silah kullanımı ve ciddi hak ihlalleri yaşanmıştır. Çok sayıda sivil yaşamını kaybetmiş, ağır yaralanmış veya yerinden edilmiştir. Bu süreç, yalnızca güvenlik politikalarını değil, ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü ve sivil toplum faaliyetlerini de derinden etkilemiştir.[6]

15 Temmuz 2016'daki darbe teşebbüsünün ardından ilan edilen Olağanüstü Hal (OHAL), iki yıl süreyle yürürlükte kalmış ve bu dönemde kapsamlı Kanun Hükmünde Kararnameler çıkarılmıştır. OHAL sürecinde binlerce kamu görevlisi görevden uzaklaştırılmış, çok sayıda dernek ve medya kuruluşu kapatılmış, yüzlerce gazeteci tutuklanmış veya yargılanmıştır. OHAL döneminde getirilen birçok kısıtlama, 2018 sonrasında da yürürlükte kalmaya devam etmiş ve Türkiye'de sivil alan üzerindeki baskının yapısal bir nitelik kazanmasına, diğer bir ifadeyle kurumsallaşmasına yol açmıştır.[7]

OHAL sonrasında Kürt siyasi hareketine yönelik yargı süreçleri daha da yoğunlaşmış; HDP'nin ilgili dönemdeki eş başkanları Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ da dahil çok sayıda milletvekili ve yerel yöneticisi gözaltına alınmış veya tutuklanmış, seçilmiş belediyelere kayyım atanması yaygın bir uygulama hâline gelmiştir.[8]

Şüpheliye isnat edilen ilk fiilin işlendiği 2015 yılı ve iddianamenin düzenlendiği 2020 yılı, böyle bir siyasal ve hukuki atmosfere işaret etmektedir. Bu atmosfer, özellikle gazeteciler, kadın örgütleri ve Kürt sivil toplumu üzerinde artan bir baskı ve yargısal taciz yaratmıştır.

2.4 Yargılama sürecinin kısa özeti

Ekim 2020 tarihli iddianame ile şüpheli Nurcan Yalçın hakkında; Rosa Kadın Derneği'ne üyeliği ve bu dernek kapsamındaki faaliyetleri, Jinnews bünyesindeki çalışmaları ve kendi ismini taşıyan Facebook hesabından yaptığı paylaşımlar gerekçe gösterilerek 'silahlı terör örgütüne üye olma' ve 'terör örgütü propagandası yapma' isnatlarında bulunulmuştur.[9]

Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi, 22 Kasım 2021 tarihli kararıyla Yalçın'ı "örgüte üye olmamakla birlikte bilerek ve isteyerek yardım etme" suçundan 2 yıl 1 ay, "terör örgütü propagandası yapma" suçundan 1 yıl 6 ay 22 gün yani toplamda 3 yıl 7 ay 22 gün hapis cezasına mahkum etmiştir.[10]

Bu hüküm, Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi tarafından esastan bozulmuştur. Bölge mahkemesi, ilk derece mahkemesinin, Yalçın hakkındaki diğer soruşturma ve dava dosyalarını bütünsel biçimde değerlendirmediğini, delillerin bir arada incelenmesi gerektiğini belirterek yeniden yargılama yapılmasına karar vermiştir.[11]

Yeniden yargılama sürecinde, şüpheli hakkında 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında açılmış başka bir dava dosyası da mevcut dosya ile birleştirilmiştir. Bu dosyada, Yalçın'ın 22 Nisan 2019 tarihinde tutuklu bir hükümlüye 400 TL (yaklaşık 63 Euro) göndermesi, "terörizmin finansmanı" kapsamında değerlendirilmiştir. Savcılık, bu eylemin örgütsel bir amaca hizmet ettiği iddiasını ileri sürmüştür.[12]

"Yeniden yargılama sürecinde, şüpheli hakkında 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında açılmış başka bir dava dosyası da mevcut dosya ile birleştirilmiştir. Bu dosyada, Yalçın'ın 22 Nisan 2019 tarihinde tutuklu bir hükümlüye 400 TL (yaklaşık 63 Euro) göndermesi, "terörizmin finansmanı" kapsamında değerlendirilmiştir."

Bu rapor, bugün hala derdest olan söz konusu yargılamanın dayanağını oluşturan iki iddianamenin içerik ve hukuki yeterlilik bakımından değerlendirilmesine yöneliktir. Yalçın hakkındaki yargılama süreci hâlen devam etmekte olup bir sonraki duruşması 3 Mart 2026 tarihinde görülecektir.[13]

3. İddianamelerin Değerlendirilmesi

Bu bölümde, öncelikle iddianamelerin yapısal kurgusu ele alınmakta; ardından Nurcan Yalçın'a yöneltilen suçlamalar, hukuki nitelikleri ve bu suçlamaların delillerle bağlantısı çerçevesinde iddianameler içerik denetimine tabi tutulmaktadır.

3.1. İddianamelerin Sistematiği

Birleştirilen iddianamelerden ilki 13 sayfa uzunluğundadır. İkinci iddianame ise toplam iki sayfadan oluşmakta olup, Terörizmin

Finansmanının Önlenmesi Hakkında 6415 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil ettiği ileri sürülen fiilleri konu edinmektedir. Sistematik açıdan asıl sorunlar ilk iddianamede yoğunlaştığından, bu bölümdeki değerlendirmeler ağırlıklı olarak bu iddianameye odaklanmaktadır.

13 sayfalık ilk iddianame, PKK/KCK'nın yapısı, tarihçesi ve hedefleri hakkında oldukça uzun ve ayrıntılı bir giriş bölümüyle başlamaktadır (s. 1–6). Bu bölüm, devletin resmî perspektifini yansıtan, büyük ölçüde **soyut ve genel bilgilerden oluşmaktadır**. Nurcan Yalçın'a yöneltilen "silahlı terör örgütü üyeliği" ve "terör örgütü propagandası" suçlamalarına ilişkin açıklamalara geçilene kadar altı sayfa boyunca "terör örgütü" ve "KCK yapılanması" hakkında genel değerlendirmeler yapılmakta; ancak suçlamalarla veya iddianamenin hazırlandığı dönemin koşullarıyla ilgili herhangi bir somut bağlam sunulmamaktadır.

İddianamenin 4. sayfasından itibaren KCK yapılanması içinde kent meclislerine yer verilmekte; bu çerçevede "alan yapılanmaları" altında "Tevgera Jinen Azad" (TJA) başlığıyla "Kadın Alan Yapılanması" incelenmektedir. Bu kısımda, TJA'nın PKK/KCK'nın üst yönetiminin talimatları doğrultusunda faaliyet yürüttüğü ve kadın yapılanması olduğu; son operasyonlarda ele geçirilen belgelerin Rosa Kadın Derneği'nin de bu yapılanmanın devamı niteliğinde örgütsel faaliyet yürüttüğünü gösterdiği iddia edilmektedir.

7. sayfada, "Soruşturmanın Başlaması" başlığı altında, Diyarbakır 1. Sulh Ceza Hâkimliği kararıyla Rosa Kadın Derneği binasında yapılan aramada ele geçirildiği belirtilen ve üzerinde "8 Mart Ajandası 2020–2021 TJA" ibaresi ile TJA logosunun bulunduğu ileri sürülen bir ajanda delil olarak sunulmaktadır. İddianame, ajandada yer alan ifadeler üzerinden çeşitli çıkarımlara ulaşmakta ve bu ajandanın *"PKK/KCK terör örgütünün kadın yapılanması ve örgüt içerisinde faaliyet yürüten kişilerin eylem ve faaliyetlerinin, ayrıca PKK/KCK'nın geçmişten bugüne tüm eylemlerinin kronolojik biçimde sıralandığı; örgütün basın faaliyetleri aracılığıyla halk desteğini artırmak amacıyla hazırlanan bir yayın olduğu"* iddiasını içermektedir. Ancak suç unsuru olarak sıralanan bu metinler incelendiğinde, ajandada tarih başlıkları altında sıralı notlar bulunsa da, iddianamede ileri sürüldüğü gibi PKK/KCK'nın geçmişten bugüne tüm eylemlerinin kronolojik bir kaydı niteliğinde olmadığı; ağırlıklı olarak kadın hareketiyle ilgili etkinlikler ve sivil faaliyetlere ilişkin notlardan oluştuğu görülmektedir.

İçeriğe bakıldığında, ajandada genel olarak kadınların toplumsal hayata katılımını destekleyen çalışmalara, kadın mücadelesi açısından önemli görülen çeşitli etkinlik ve olaylara yer verildiği görülmektedir. Bunun yanında, birkaç yerde PKK lideri Abdullah Öcalan'a yönelik tecridin kaldırılması talebiyle yapılan açlık grevleri ile "Abdullah Öcalan'a özgürlük" temalı etkinliklere ilişkin notların bulunduğu anlaşılmaktadır. Ajandadaki bu içerikler ardışık biçimde sıralanarak iddianamenin 11. sayfasına kadar devam etmektedir.

11. sayfanın sonunda, aramada ele geçirildiği belirtilen "TJA" ibareli bir pankarttan söz edilmekte; ayrıca üzerinde "Anna bilekliği bana ver biraz ben de takayım, 21 Rosa 21" ifadelerinin yer aldığı bir not defterinin delil olarak ele geçirildiği aktarılmaktadır. İddianame, bu notta bahsedilen bilekliğin TJA'nın kullandığı bir sembol olduğunu ileri sürmektedir. Ancak 12. sayfaya kadar Nurcan Yalçın'a ilişkin hiçbir açıklama bulunmamakta, diğer bir ifadeyle iddianamenin ilk 11 sayfasında anlatılanlarla Yalçın arasında herhangi bir bağlantı kurulmamaktadır. 12. sayfadan itibaren ise, KCK kadın alan yapılanması içinde olduğu iddia edilen Rosa Kadın Derneği üyeliği üzerinden Yalçın'a isnat edilen fiillerle bağlantı kurulmaya çalışılmaktadır. Devamında, 12 ve 13. sayfalarda "terör örgütü propagandası" ve "silahlı terör örgütü üyeliği" suçlamalarına dayanak oluşturduğu ileri sürülen deliller sıralanmaktadır. Bu kapsamda, Rosa Kadın Derneği soruşturması kapsamında şüpheli konumunda bulunan H.Y.'nin eşi E.Y.'nin beyanına, Yalçın'a ait olduğu iddia edilen bazı Facebook paylaşımlarına ve bir gizli tanık beyanına yer verilmektedir.

Bu yapı incelendiğinde, **13 sayfalık iddianamenin esas olarak son iki sayfasında doğrudan Nurcan Yalçın'a ilişkin değerlendirmelere yer verildiği** ve Yalçın hakkında TMK 7/2, TCK 314 ve TMK 5 kapsamındaki suçlamaların bu kısımda formüle edildiği görülmektedir. İddianamenin genel sistematiği, "terör örgütü" kavramı ve bu örgütün faaliyetlerine ilişkin geniş ve soyut bir çerçeve üzerine kurulmuştur; bu çerçevenin, Yalçın'a atfedilen suçların temeli olarak kurgulandığı anlaşılmaktadır. Ancak bu genel bilgiler ile Yalçın'ın bireysel eylemleri arasında somut ve hukuki bir bağ kuran unsurlar iddianamede bulunmamaktadır. Bu durum, özellikle "terörle mücadele" mevzuatına dayalı iddianamelerde sıkça karşılaşılan bir uygulama olup, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 170. maddesinin hem lafzına hem de ruhuna aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim CMK md. 170/4 uyarınca, **"suçu oluşturan olguların mevcut delillerle ilişkisinin açıklanması"** ve **"suçla ilgisi olmayan bilgilere yer verilmemesi"** zorunludur. Oysa iddianamede suç olgusu ile deliller arasında açık bir ilişki kurulmamış; aksine KCK'ye dair uzun ve sanıkla doğrudan ilgisi olmayan bilgiler kapsamlı biçimde yer almıştır.

İddianamenin diline bakıldığında, birçok yerde ifade bozuklukları ve anlatım tutarsızlıkları bulunduğu da göze çarpmaktadır. Tüm bu unsurlar birlikte değerlendirildiğinde, iddianamenin kurgu, dil ve içerik yönünden anlaşılması güç bir yapı sergilediği ve özensiz biçimde hazırlandığı sonucuna varılmaktadır.

3.2 Yöneltilen suçlamalar

Birleştirilen iddianamelerden ilkinde Nurcan Yalçın'a yöneltilen iki farklı suçlama bulunmaktadır. Bunlardan ilki 2014 ve 2015 yıllarında, kendi isim ve soyadını taşıyan Facebook hesabından yapılan paylaşımlara dayandırılan terör örgütü propagandasıdır (Terörle Mücadele Kanunu (TMK), madde 7/2).

Yöneltilen ikinci suç "silahlı terör örgütü üyeliği"dir. Bu suçlamanın temel hareket noktası ise; Nurcan Yalçın'ın "KCK sosyal alan yapılanmaları bünyesinde faaliyet gösterdiği" ileri sürülen Rosa Kadın Derneği'ne üye olmasıdır. Bu suç bakımından da iddianamede Türk Ceza Kanunu (TCK) madde 314 ve TMK madde 5 uygulanarak ceza verilmesi talep edilmektedir.

> "Özellikle vurgulanması gereken ilk nokta, TMK md. 7/2'nin tek başına terör örgütünü öven ya da olumlu gösteren ifadeleri cezalandırmadığıdır. Bir açıklamanın suç oluşturması için mutlaka örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini övmesi, meşru göstermesi veya bu yöntemlere başvurmayı teşvik etmesi gerekmektedir."

Aşağıda bu suçlamaların her biri, iddianamede dayanak olarak gösterilen deliller de dikkate alınarak hukuki yönden değerlendirilmektedir.

3.2.1 Terör Örgütü Propagandası suçu

İddianamede, bu suçlama 10.10.2014, 28.09.2015 ve 10.10.2015 tarihlerinde yapılan paylaşımlara dayandırılmış; birden fazla tarihte paylaşım yapılmış olması nedeniyle TCK md. 43/1 kapsamında "zincirleme suç" hükümlerinin uygulanması ve cezanın artırılarak verilmesi talep edilmiştir. Zincirleme suç, failin aynı suç işleme kararı kapsamında, farklı zamanlarda aynı suçu birden çok kez işlemesi hâlinde, bu fiillerin tek suç sayılması ancak cezanın kanunda öngörülen şekilde artırılması esasına dayanır.

Bu kapsamda iddianamede yer verilen paylaşımlar, TMK md. 7/2'de düzenlenen "terör örgütü propagandası" suçu kapsamında değerlendirilmiştir. TMK md. 7/2'ye göre: *"Terör örgütünün; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (…) Haber verme sınırlarını aşmayan veya eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz."* Bu düzenleme uyarınca propaganda suçu, örgütün eylemlerini öven, meşru gösteren veya örgütün yöntemlerine başvurmayı teşvik eden ifadeleri kapsar.

Bu rapor kapsamında propaganda suçunun tüm unsurlarının ayrıntılı biçimde tartışılması mümkün olmadığından değerlendirme, yalnızca iddianame bakımından önem taşıyan hususlarla sınırlı tutulacaktır. Burada özellikle vurgulanması gereken ilk nokta, TMK md. 7/2'nin tek başına terör örgütünü öven ya da olumlu gösteren ifadeleri cezalandırmadığıdır. Bir açıklamanın suç oluşturması için mutlaka örgütün **cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini** övmesi, meşru göstermesi veya bu yöntemlere başvurmayı teşvik etmesi gerekmektedir. Bu kriterler maddeye 2013 yılında, 6459 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle eklenmiş olup, değişikliğin gerekçesi ifade özgürlüğünü genişletmek ve düzenlemeyi AİHM içtihatları ile

uyumlu hâle getirmek olarak ifade edilmiştir.[14] Bu değişiklikle, maddenin ikinci fıkrasında yer alan suçun unsurları yeniden belirlenmiş; terör örgütünün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösteren, öven ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik eden açıklamalar dışında kalan ifadelerin cezalandırılmaması amaçlanmıştır.

Gerçekten de AİHM Türkiye'ye dair verdiği birçok ifade özgürlüğü ihlali kararında "cebir, şiddet ve tehdit" unsurlarının altını çizmiş ve içeriğinde şiddete başvurmayı cesaretlendirici ifadeler yer almayan ya da kişileri silahlı isyana teşvik edici nitelikte olmayan açıklamalar nedeniyle bireylerin TMK md. 7/2 çerçevesinde cezalandırılmasını ifade özgürlüğüne aykırı bulmuştur.

Bu çerçevede, örneğin **Ceylan / Türkiye kararında** AİHM, başvurucunun bir sendika lideri ve siyasetçi olarak kaleme aldığı makalede Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki yeniden tırmanan şiddeti eleştirirken "devlet terörü" ve "katliam" gibi sert ifadeler kullanmasının, makalenin bütün bağlamı dikkate alındığında, şiddeti, silahlı direnişi veya isyanı teşvik etmediğini vurgulamış ve verilen cezanın ifade özgürlüğünün ihlaline yol açtığına hükmetmiştir.[15] Benzer şekilde AİHM, **Erdal Taş / Türkiye** kararında, bir terör örgütünün bazı eylemlerini "kahramanlık" olarak nitelendiren bir yazının dahi, doğrudan şiddete çağrı içermediği sürece ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.[16] Mahkeme, şiddeti teşvik etmeyen ancak kamuoyunun bir kesimini rahatsız edebilecek görüşlerin de koruma altında olduğunu özellikle vurgulamıştır. Bu standartlar dikkate alındığında, şüphelinin paylaşımlarının doğrudan şiddeti teşvik etmekten ziyade, yaşanan çatışma ortamında duyulan öfke ve tepkinin bir ifadesi olarak değerlendirilmesi mümkündür.

AİHM, **Yavuz & Yaylalı / Türkiye** kararında da benzer bir yaklaşım benimsemiştir. 2005 yılında Tunceli'nin Ovacık ilçesinde güvenlik güçleriyle girdikleri çatışmada öldürülen MKP (Maoist Komünist Parti) üyelerini anmak üzere düzenlenen bir gösteride "katil devlet hesap verecek", "devrim şehitleri ölümsüzdür", "yaşasın devrimci dayanışma", "bedel ödedik, bedel ödeteceğiz" gibi sloganlar atılması nedeniyle başvuruculların TMK 7/2 uyarınca terör örgütü propagandası suçundan cezalandırılmasını Mahkeme ifade özgürlüğünün ihlali olarak değerlendirmiştir.[17] AİHM, başvuruculların ölümler karşısında dile getirdiği bu sözlerin şiddeti teşvik eder nitelikte olmadığını; bunların, kamu görevlilerince yürütülen bir operasyonu eleştiren ve duygusal tepki içeren ifadeler olarak görülmesi gerektiğini belirtmiştir.

İddianamede, propaganda suçuna delil olarak, şüphelinin kişisel Facebook hesabından yaptığı paylaşımlar gösterilmektedir. Paylaşımların içeriğine bakıldığında ise, Nurcan Yalçın'ın;

- 28/09/2015 tarihinde elinde uzun namlulu silah bulunan örgüt mensubunun mezarlıkta çekilmiş fotoğrafını,
- 10/10/2014 tarihinde, ellerinde uzun namlulu silahlar bulunan örgüt mensuplarının fotoğrafını, "Lice'nin dağlarına sığmayan koca yüreğin bugün dört duvar arasına almış faşistler" yorumuyla,
- 10/10/2015 tarihinde "Kanla beslenen vampirlerin bugün yaptıkları katliam yetmedi ki simdi ise ilçesinin sise şehitliğine savaş uçakları ile saldırıyor. Bir halkın şehitlerine daha tahammülü olmayan bir Devletten ne beklenebilir? Bugün yaptıklarınız acizliğinizin ve alçaklığınızın göstergesidir. Elbet bir gün döktüğünüz kanda boğulacaksınız" şeklinde bir yazıyı paylaştığı belirtilmektedir.

TMK md. 7/2'de düzenlenen suça ilişkin yukarıda altı çizilen unsurlar ve bu kapsamdaki AİHM içtihatları göz önünde bulundurulunca, iddianamede yer verilen Facebook paylaşımlarının, silahlı bireylerin fotoğraflarını ve devlet şiddetini eleştiren sert siyasi mesajlar içerdiği açıktır. İfade özgürlüğü, hoş olmayan ve hükümet politikalarını sertçe eleştiren söylemleri de koruma altına alır. Bu paylaşımlar, elbette yoruma açık olup, farklı kesimlerce tartışmalı ve provokatif nitelikte değerlendirilebilirse de, bu paylaşımların, PKK/KCK'nin cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterdiği, övdüğü ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik ettiği iddiasını destekleyecek nitelikte olduğuna dair ikna edici bir değerlendirme sunulmamaktadır. Kaldı ki, paylaşımların yapıldığı döneme dair yukarıda verilen arka plan bilgisi hatırlanacak olursa, çözüm sürecinin sona ermesinin ardından çok sert bir çatışma döneminde yapıldıkları da belirtilmelidir. Bir eylemin propaganda sayılabilmesi için, örgütün hedeflerini doğrudan ve somut bir tehdit oluşturacak şekilde desteklemesi ve kamu düzenini bozma potansiyeli taşıması gerekir. Paylaşımların bu standardı karşılayıp karşılamadığı, bağlamından koparılmadan ve sanığın niyeti dikkate alınarak değerlendirilmelidir. İddianame, bu bağlam analizini yapmamakta, bu ifadelerin, siyasi eleştiri

veya yaşanan olaylara bir tepki değil de, şiddete teşvik ya da silahlı isyan için cesaretlendirme sayılmasını geçerli kılacak ek bir olay ya da olguya da işaret etmemektedir. Bu nedenle TMK md. 7/2'deki suça dayanarak kamu davası açılmasının hukuki bir dayanağı bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle, iddianamede, ifade özgürlüğüne dair yasal bir sınırlamayı, demokratik bir toplumda haklı gösterecek gerekçelere yer verilmemiştir. Ancak daha da dikkat çekici olan, AİHM'in ifade özgürlüğü içtihatlarında defalarca vurgulanan ve Türkiye hakkında birçok ihlal kararına yol açan bu unsurun, TMK m. 7/2'de yapılan değişikliğin gerekçesi de açıkça ortadayken, iddianamede hiç anılmamış olması ve Nurcan Yalçın'a yöneltilen suçlamaya ilişkin herhangi bir gerekçede bu ölçütün yer almamasıdır. Bu, iddianamede, AİHM kararları bir kenara, yasa metninin dahi dikkate alınmadığı oldukça vahim bir duruma işaret etmektedir.

3.2.2 Silahlı Terör Örgütü Üyeliği

Yukarıda sistematik ile ilgili değerlendirmelerde belirtildiği üzere, iddianamenin hukuki çerçevesi "örgüt" tanımı ve "üyelik" eylemi üzerine inşa edilmiştir. Bu bölümde, sevk maddeleri olarak belirtilen düzenlemeler ve iddianame kapsamında ileri sürülen iddialar ışığında Nurcan Yalçın'a atfedilen bu suçlamanın dayanakları olan "örgüt" ve "üyelik" kavramlarının iddianamede nasıl ele alındığı ve somut olaya nasıl uygulandığı ve bu uygulamanın yasal mevzuat, yerel mahkemelerin içtihadı ve AİHM standartları ile uyumu analiz edilmektedir.

"Ancak daha da dikkat çekici olan, AİHM'in ifade özgürlüğü içtihatlarında defalarca vurgulanan ve Türkiye hakkında birçok ihlal kararına yol açan bu unsurun, TMK m. 7/2'de yapılan değişikliğin gerekçesi de açıkça ortadayken, iddianamede hiç anılmamış olması ve Nurcan Yalçın'a yöneltilen suçlamaya ilişkin herhangi bir gerekçede bu ölçütün yer almamasıdır."

İddianamede Nurcan Yalçın'a "silahlı terör örgütü üyeliği" için sevk maddeleri olarak TCK md. 314/2 ve TMK md. 5 belirtilmiştir. Esasında TCK'da "suç işlemek amacıyla örgüt kurma" 220. maddede düzenlenmiştir. TCK md. 314 yalnızca "belirli" suçları işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütler bakımından uygulanabilir. Bunlar "Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar" ile Anayasal Düzene ve "Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar" başlıklı dördüncü ve beşinci bölümlerde yer alan suçlardır. "Cezaların artırılması" başlığını taşıyan TMK md. 5[18] ise yine TMK'nın 3 maddesine atıfla, TCK 314. maddeyi "terör suçu" olarak kabul eder. Bunun anlamı; TCK md. 314'de yazılı "silahlı örgüt kurma, yönetme ve bu örgüte üye olma" fiillerinin "terör" tanımı içinde işlenmesi halinde TMK kapsamında kabul edileceğidir[19]. Buna göre, Nurcan Yalçın'a yüklenen suç, "silahlı terör örgütüne üyelik" şeklinde değerlendirilmelidir.

TCK ve TMK'da örgüt üyeliğine dair bir tanım ya da kriter öngörülmemiştir. Bununla birlikte Yargıtay çeşitli içtihatlarında örgüt üyeliğine dair bazı kriterlere yer vermiştir. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin TCK md. 220'ye dair esasların, TCK md. 314 açısından da uygulanacağı göz önüne alınarak, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 3 Nisan 2007 tarihli kararında suç örgütlerinin – TCK'nın 220. maddesi anlamında – taşıması gereken ana ölçütleri listelediği kararı 314. madde bakımından da yorum yapmaya imkan verecektir[20]. Buna göre; grubun en az üç üyesi olmalıdır; grup üyeleri arasında katı veya gevşek hiyerarşik bir bağlantı olmalıdır ve üyeler arasında soyut bir bağlantı olması yeterli değildir; üyelerin suç işleme konusunda ortak kastı mevcut olmalıdır. Grup süreklilik teşkil etmelidir; örgütün yapısının, üye sayısının, araç ve gereçlerinin amaçlanan suçları işlemeye yeterli/elverişli olması gereklidir.

Yine Yargıtay kararlarına göre; örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmak,

örgüt yapısıyla organik bağ kurulması anlamına gelir. Silahlı örgüte üyelik suçunun oluşabilmesi için örgütle organik bağ kurulması, süreklilik, çeşitlilik ve yoğunluk gerektiren eylem ve faaliyetlerin bulunması gereklidir.[21] Örgüt üyeliğinin gerçekleşmesi, örgüte katılma iradesinin herhangi bir somut davranış ile ortaya konulmasını ve bu iradenin devamlı suretle katılmaya yönelik olmasını gerekli kılar.[22] Venedik Komisyonu 11 ve 12 Mart 2016 tarihlerinde gerçekleştirilen 106. Genel Kurul toplantısında TCK'nın 216, 299, 301 ve 314 . maddeleri hakkında bir görüş kabul etmiştir. Buna göre; Venedik Komisyonu ilk olarak, herhangi bir sanığa atfedilen eylemlerin "devamlılığı, çeşitliliği ve yoğunluğuyla" onun bir örgütle olan "organik bağını" göstermesini ya da bu eylemlerin sanığın örgütün "hiyerarşik yapısı" içerisinde bilerek ve isteyerek hareket ettiğini kanıtlamasını gerekli kılan ve Yargıtay içtihadında yer alan ölçütün sıkı bir şekilde uygulanmasını önermektedir. Bu ölçütlerin gevşek bir şekilde uygulanması özellikle AİHS md. 7 kapsamında kanunilik ilkesi ile ilgili sorunlara mahal verebilecektir. İkinci olarak, bir fikrin farklı şekillerde ifade edilmesinin yerel mahkemeler önünde sanığın silahlı örgüt üyeliği yönünde hüküm kurulmasına zemin yaratan tek delil olmaması gerekir. Yegane delilin ifade ediş biçimlerinden ibaret olduğu durumlarda silahlı örgüte üye olmaktan verilen mahkumiyet, sanığın ifade özgürlüğüne müdahale teşkil edecek olup, söz konusu müdahalenin gerekliliği AİHM'in içtihadında öngörülen ölçütler, özellikle de "şiddete teşvik" ölçütleri, temelinde her davanın somut koşulları içerisinde incelenmelidir.[23]

AİHM, **İmret / Türkiye** kararında, bir terör örgütüyle bağlantılı olduğu iddia edilen bir organizasyona üyeliğin, ancak bu organizasyonun şiddeti desteklediği veya teşvik ettiği konusunda kişinin somut bir niyetinin (örneğin, örgütün şiddet eylemlerini desteklediğini gösteren bir eylem) bulunması halinde cezai sorumluluk doğurabileceğini vurgulamıştır.[24] Benzer şekilde **Işıkırık / Türkiye** kararında, bir örgütün suç işleme amacının varlığının, o örgütle her türlü temasın otomatik olarak suç teşkil etmesi için yeterli olmadığı, bireysel kastın ayrıca ispatlanması gerektiği belirtilmiştir.[25]

İddianameye bakıldığında, ilk satırda, "PKK adlı terör örgütü" eylemlerinden bahsetmekte ve PKK lideri Abdullah Öcalan'ın yakalanarak cezalandırılması üzerine yurt dışında faaliyet gösteren yandaşların yeni politikalar üretme yoluna gittikleri ve bu kapsamda KCK kısaltması altında, "Koma Civaken Kurdistan"'ı kurduğu belirtilmektedir. Bundan sonrası ise "KCK Sözleşmesinin Değerlendirilmesi" şeklinde devam etmiş ve iddianame bu sözleşmeyi adeta bir "suç aleti" gibi sunmuştur. Kısacası iddianame, bu sözleşmede yer alan demokratik, toplumcu, konfederal gibi kavramların ve yerel yönetimlere dair düzenlemelerin doğrudan terör suçu oluşturduğu varsayımından hareket etmektedir.

Nurcan Yalçın'ın KCK bağlantısı iddiası ise sadece birkaç noktaya dayandırılmaktadır. Bunlardan ilki Rosa Kadın Derneği üyeliğidir. Dosyada yer alan gizli tanık anlatımlarında; Nurcan Yalçın'ın gazeteci olduğu ve "*PKK/KCK terör Örgütünün haberlerini örgüt lehine paylaşan bir ajansta çalıştığı*", "*TJA ve Rosa Kadın Derneği adı altında örgüte hizmet ettiği*" ve "*örgütün talimatlarını yerine getirdiği*", "*Rosa isimli derneğin yürütmesinde yer aldığı ve üst düzey sorumlulardan olduğu*" belirtilmiştir. İddianamede ayrıca delil olarak, Nurcan Yalçın'a ait SGK sorgulamasında yine PKK/KCK'ye hizmet ettiği ileri sürülen yayın organlarından olan "Jin News Matbaacılık Yayıncılık Reklam İnşaat Temizlik" isimli şirkette kaydının bulunması gösterilmiştir.

Son olarak, Rosa Kadın Derneği soruşturması kapsamında şüpheli konumunda bulunan H.Y'nin eşi E.Y'nin, eşinin Diyarbakır'a giderek 'terör örgütüne şehir yapılanmasında hizmet eden' ve 'kadının mağduriyeti adı altında terör örgütü lehine faaliyet yürüten' derneklerle çalışmaya başladığı, bu nedenle çok tartıştıkları yönündeki beyanı dosyaya delil olarak eklenmiştir. Ancak bu beyanın iddianamede neden yer aldığına ilişkin iddianame bir açıklama sunmamaktadır zira beyanın Nurcan Yalçın ile bir ilgisi olmadığı görülmektedir.

Nurcan Yalçın bu iddiaları ve gizli tanık beyanını reddetmiş ve Lizge Prodüksiyon isimli iş yerinde kameraman olarak çalıştığını, KJA ve TJA isimli yapılanmalarla bir ilgisi olmadığını ve kadına yönelik şiddet çalışmalarına destek olmak istediği için Rosa Kadın Derneği'ne üye olduğunu belirtmiş ve Jinnews ajansında çalıştığını hatırlamadığını beyan etmiştir.

İddianamede Nurcan Yalçın'a yöneltilen "silahlı terör örgütüne üye olma" suçu, yukarıdaki bilgiler ışığında değerlendirildiğinde;

- **Rosa Kadın Derneği Üyeliği:** İddianame, Rosa Kadın Derneği'ni doğrudan KCK'nin "sosyal alan" yapılanmasının bir parçası olarak tanımlamaktadır. Ancak, derneğin tüzel kişiliği, amacı (kadına

yönelik şiddetle mücadele) ve yasal faaliyetleri ile bu yapılanma arasındaki **somut organizasyonel bağ** ortaya konulmamıştır. Derneğin yasal bir sivil toplum kuruluşu olarak faaliyet göstermesi, üyelerinin otomatik olarak silahlı bir örgütün üyesi sayılması için yeterli bir delil değildir. Hatta derneğin Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre kurulmuş bir dernek olması iddianamenin bu iddiasını daha da zayıflatan bir olgudur. Bir an için ilgili derneğin iddia edildiği gibi bir yapılanma olduğu varsayılsa dahi, bu derneğe üyeliğin örgüt üyeliğine delil olabilmesi için, derneğe üye olan kişinin bu ilişkiden haberdar olması gerekmektedir. İddianamenin bu noktada, derneğin örgütle bağını ortaya koymaya elverişli olguları sunmanın yanında, şüphelinin bu derneğe üyeliği ile örgütün silahlı kanadına veya yönetici yapısına bilinçli olarak katıldığının ortaya konması gerekir. İddianamede, Rosa Kadın Derneği'nin şiddeti somut olarak desteklediğine veya Yalçın'ın böyle bir niyet taşıdığına dair ayrıntıları ile açıklanan standartları karşılayan bir delil sunulmamaktadır.

> "İddianame, Yalçın'ın "KCK yurttaşı gibi hareket ettiği" yönünde bir tespitte bulunmaktadır. Bu, hukuki tanımı belirsiz ve son derece soyut bir iddiadır. Bireyin, örgütün talep ettiği hedefleri benimsediği veya sempati duyduğu yönündeki bir kanaat, "üyelik" gibi ağır bir cezai sorumluluk için yeterli olamaz."

Savcılık tarafından Rosa Kadın Derneği'nin örgütün bir uzantısı olduğuna ilişkin dayanak olarak kullanılan hususlardan biri, iddianamede şüpheli olmayan ancak savcılıkça Roza Kadın Derneği içinde faaliyet yürütmesi nedeniyle ilgili soruşturma kapsamında şüpheli olduğu belirtilen H.Y. isimli bir kişinin eşi E.Y'nin emniyette vermiş olduğu beyanıdır. E.Y. eşinin örgütsel faaliyetlere katılmak için evi terk ettiği ve çok endişeli olduğu yönünde beyanda bulunmaktadır. Nurcan Yalçın ile hiçbir ilgisi olmayan ancak iddianamede genişçe yer bulan bu husus da CMK md. 170/4 ile örtüşmeyen bir başka husustur. Ama aynı zamanda Rosa Kadın Derneği'ne atfedilen örgütün uzantısı olma iddiasının zayıflığını da ortaya koyan çarpıcı bir husustur. Zira savcılık bu zayıflığı terk edilmiş bir eşin beyanı ile gidermeye çalışmış, üstelik ilgili eş, bir kez bile Rosa Kadın Derneği'nin adını anmamasına rağmen.

- **"KCK Yurttaşı" gibi hareket etme:** İddianame, Yalçın'ın "KCK yurttaşı gibi hareket ettiği" yönünde bir tespitte bulunmaktadır. Bu, hukuki tanımı belirsiz ve son derece soyut bir iddiadır. Bireyin, örgütün talep ettiği hedefleri benimsediği veya sempati duyduğu yönündeki bir kanaat, "üyelik" gibi ağır bir cezai sorumluluk için yeterli olamaz. Üyelik, hukuki anlamda **bir örgütsel bağlılık ve yapısal entegrasyon** gerektirir. AİHM, **Zarakolu / Türkiye** kararında (Başvuru no: 15604/12), bir yayıncı hakkındaki terör suçlamalarını değerlendirirken, yalnızca belirli bir siyasi çizgiye yakınlık göstermenin veya yayınlarının belirli çevrelerce benimsenmesinin, kişiyi o çevrelerin suçlarından sorumlu kılamayacağını ifade etmiştir.[26]

Kısacası iddianame "KCK" ile Nurcan Yalçın'ın bireysel eylemleri arasında somut ve hukuki bağlantı kurma noktasında yetersiz kalmaktadır. Bu durum, **düşünce, örgütlenme ve ifade özgürlüğü** kapsamındaki meşru faaliyetlerin, yalnızca "terör örgütü" olarak belirtilen yapılarla benzer bir kısım ilke ve politika benimseniyor diyerek suç unsuru olarak nitelendirilmesi riskini taşımaktadır.

3.2.3 Terörizmin Finansmanı Suçu:

Birleştirilen iddianamelerden ikincisi (2024/2419) Nurcan Yalçın'a, 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'a

muhalefet suçunu isnat etmektedir. Kanun'un 4. maddesine göre, bir teröriste veya terör örgütüne belirli bir eylemle ilişkilendirilmese dahi bilerek ve isteyerek fon sağlamak veya toplamak — eylem daha ağır bir suçu oluşturmadığı sürece — 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Kanunun 3. maddesi "terör suçlarını" bu kapsamda saymaktadır. Buna göre Nurcan Yalçın'a yüklenen suç, terör örgütüne doğrudan veya dolaylı olarak mali kaynak sağlamaktır. İddianame, şüphelinin cezaevinde bulunan iki kişiye para göndermesini bu kapsamda suç olarak nitelendirmektedir (s. 14-15).

İddianamede, şüphelinin Songül Aşıla'ya 22/04/2019 tarihinde 400 TL, Kibriye Evren'e ise 05/11/2018 tarihinde 300 TL gönderdiği belirtilmektedir. Kibriye Evren, Yalçın'ın arkadaşı olup, iddianamede aralarındaki arkadaşlık ilişkisi kabul edildiğinden bu havale bakımından ayrıca bir suç isnadı yöneltilmemiş; terörizmin finansmanı iddiası fiilen yalnızca Songül Aşıla'ya gönderilen 400 TL (yaklaşık 63 Euro) üzerinden kurulmuştur. Ancak buna dair hiçbir somut delil sunulmamıştır. Dolayısıyla, Nurcan Yalçın'ın para gönderme eylemi ile terörizmin finansmanı ilişkisi kurulamamıştır. Para gönderilen kişilerin örgüt üyesi olarak ceza mahkumiyeti almış olması, gönderilen her türlü maddi yardımın otomatik olarak "terörizmin finansmanı" sayılması için yeterli değildir. İddianamede 63 Euro gibi cüzi bir tutarın, üstelik hapishanedeki bir kişiye gönderilmesi ile terörizmin nasıl finanse edilmiş olabileceğine ilişkin tutarlı bir neden sonuç ilişkisi kurulmamıştır. Hapishanedeki bir tanıdığa veya arkadaşa yapılan, kişisel ihtiyaçları karşılamaya yönelik küçük miktarlardaki para yardımlarının terörizmin finansmanı suçunun unsurlarını oluşturması hayatın olağan akışına aykırıdır. Bu durum, suçun **maddi unsuru (fiil)** ile **manevi unsuru (kast)** arasında zorlama bir bağ kurulduğu izlenimini vermektedir.

3.3 Delillerin ve Delil Sistematiğinin İncelenmesi

İddianamenin en zayıf halkalarından biri delil sistematiğidir. Şüpheliyi suçlayan delillerin niteliği ve güvenilirliği ciddi şüpheler uyandırmaktadır.

3.3.1 Gizli Tanık Beyanı (s. 12)

- **Kimliği belirsizlik:** "ZS35SN58UV52PG10" rumuzlu gizli tanığın kimliği, savunma tarafından bilinmemektedir. Bu durum, tanığın güvenilirliğinin, tarafsızlığının, motivasyonunun ve şüpheliyle olası kişisel ilişkilerinin test edilmesini imkânsız kılmaktadır. Bu ise savunmanın en temel güvencelerinden biri olan **tanığı sorgulama ve yüzleşme hakkını** zedelemektedir.

- **İddiaların soyutluğu:** Tanık beyanı; "örgüte hizmet eden kişilerdendir", "örgütün talimatlarını yerine getirir", "üst düzey sorumludur" gibi, herhangi bir tarih, yer, somut davranış ya da nesnel olgu içermeyen son derece genel iddialardan oluşmaktadır. Yargıtay'ın yerleşik içtihadına göre gizli tanık beyanı **tek başına** hükme esas alınamaz; somut, dışsal ve nesnel delillerle desteklenmesi gerekir. Bu tür somut bir tarih, yer ve fiil içermeyen beyanlar, ispat gücü zayıf delillerdir.

Bu çerçevede AİHM de gizli/anonim tanık ifadelerinin **mahkûmiyetin tek veya belirleyici delili** olarak kabul edilmesinin silahların eşitliği ilkesine aykırı olduğunun birçok defa altını çizmiştir. Nitekim **Doorson / Hollanda** kararında Mahkeme şu ilkeyi vurgulamıştır[27]:

> *Dengeleyici güvencelerin savunmanın dezavantajlarını yeterince telafi ettiği kabul edilse dahi, bir mahkûmiyet anonim tanık ifadelerine tek başına veya belirleyici ölçüde dayandırılamaz.*

Gizli tanığın kimliğinin bilinmemesi nedeniyle savunmanın çapraz sorgu yapma, ifadeyi test etme ve çelişki ortaya çıkarma imkânı yoktur. Bu nedenle, AİHM'in çizdiği standart gereği, böyle bir beyana **ancak sınırlı ve ihtiyatlı bir değer** tanınması gerekir. Mevcut dosyada gizli tanık beyanı hem **somut içerikten yoksundur** hem de **iddianamenin kurulmasında belirleyici rol** oynamaktadır. Bu durum, AİHM'in "tek veya belirleyici delil olamaz" ilkesinin ihlali niteliğindedir ve adil yargılanma hakkı açısından ciddi sakıncalar doğurmaktadır.

3.3.2 Sosyal Medya Paylaşımları:

Paylaşımlar, içinde bulundukları siyasi ve toplumsal bağlamdan (örneğin, 2015 sonbaharındaki yoğun çatışma ortamı) soyutlanarak değerlendirilmiştir. Sert siyasi eleştiriler, örgüt propagandası olarak yaftalanmıştır.

Paylaşımların, örgütü övme veya meşrulaştırma **kastıyla** mı, yoksa yaşanan olaylara duyulan öfke ve tepkinin bir ifadesi olarak mı yapıldığına ilişkin bir değerlendirme yapılmamıştır. Kaldı ki hangi ifade ile şiddetin övüldüğü, teşvik edildiği de ortaya konulmamıştır. Suçun manevi unsurunun ispatı için bu ayrım hayati önem taşır.

3.3.3 Rosa Kadın Derneği'nde Bulunan TJA Ajandası ve Dernek Belgeleri (s. 7-11):

İddianame içeriğinde TJA ajandasında ve dernekte ele geçirilen not defterlerinde, kadın hareketinin kronolojik tarihçesi, yapılan etkinlikler ve tutuklularla dayanışma bilgileri yer aldığı ileri sürülmektedir. Ancak iddianame içerisinde dahi bu bilgilerin kendi başına, terör suçu oluşturan somut bir talimat, plan veya şiddet eylemi çağrısı içerdiğinden söz edilmemektedir. İddianame, bu belgeleri, örgütle örtüşen ideolojik bir çizginin kanıtı olarak sunmakta, ancak bunun **hukuki anlamda suç teşkil eden bir eylem** olduğunu göstermemektedir.

3.3.4 Terörizmin Finansmanına İlişkin Deliller (s. 14-15):

Gönderilen paraların miktarı (400 TL) ve alıcının durumu (hapishanede), bunun kişisel bir yardım olduğu ihtimalini güçlendirmektedir. Savcılık, bu paraların örgütün kasasına veya silahlı faaliyetlerine aktarıldığına dair **hiçbir somut delil** sunmamaktadır. Suçun manevi unsuru olan "terörü finanse etme kastı" tamamen varsayımsal olarak kabul edilmiştir.

Hapishaneye 400 TL gönderme eylemi ile terörizmin finansmanı suçu arasında bir illiyet bağı kurulmamıştır. Hapisteki alıcının daha önce bir örgüt üyeliği suçundan mahkûm edilmiş olması, gönderilen her türlü maddi yardımın otomatik olarak "terörizmin finansmanı" sayılması için tek başına yeterli değildir. Bir tutukluya veya bir tanıdığa temel kişisel ihtiyaçlarını karşılaması için yapılan küçük ölçekli para transferleri, bu suçun maddi unsurlarını karşılamaz. Bu durum, suçun maddi unsuru (fiil) ile manevi unsurunu (kast) birbirine bağlamaya yönelik zorlama ve yapay bir çaba izlenimi yaratmaktadır.

4. Sonuç ve Öneriler

Nurcan Yalçın hakkında düzenlenen iddianameler, ciddi hukuki ve delile dayalı zaafiyetler içermektedir. İddianamenin, büyük ölçüde aşağıdaki yöntemler üzerine inşa edildiği görülmektedir:

1. **Suçun Soyutlaştırılması:** "KCK sistemi" gibi genel ve soyut bir yapı ile şüphelinin bireysel eylemleri arasında doğrudan ve somut bir bağ kurulmakta zorlanılmış, bunun yerine ideolojik ve yapısal bir örtüşme yeterli görülmüştür. Bu durum, AİHM'in **İmret** ve **Işıkırık** kararlarında altını çizdiği, bireysel kastın somut delillerle ispatı gerekliliği ile çelişmektedir. Aynı zamanda bu yaklaşım, PEN Norveç tarafından hazırlanan *Türkiye'deki Savcılar için İddianame Yazım Kılavuzu*[28] **kapsamında** (**C-2: İddianamede Suç Fiiline İlişkin Yeterli Ayrıntıya Yer Verilmemesi) vurgulanan**, suç fiili ile mevcut delil arasında açıklayıcı bir bağlantı kurulmaması kusurunun tipik bir örneğidir.

2. **Delillerin Zayıflığı:** Gizli tanık beyanı, kişisel ve taraflı anlatımlar, bağlamından koparılmış sosyal medya paylaşımları ve suçun unsurlarını karşılamayan mali işlemler, talep edilen cezai yaptırımlar için yetersiz ve güvenilirlikleri sorunlu bir temel oluşturmaktadır. Pen Norveç tarafından iddianame yazımına ilişkin Kılavuz kapsamında da belirtildiği üzere (**C-3: İddianamede Lehe Delillere Yer Verilmemesi**), şüphelinin gazeteci kimliği, dernek faaliyetlerinin yasal çerçevesi ve meşru sivil toplum çalışmaları gibi lehe deliller iddianamede sistematik biçimde göz ardı edilmiştir.

3. **Düşünce ve Örgütlenme Özgürlüğünün Kriminalize Edilmesi Riski:** Kadın derneklerine üyelik, siyasi içerikli sert eleştiriler ve cezaevindeki bireylere yapılan düşük miktarlı maddi yardımlar, terör suçları kapsamında değerlendirilerek, meşru sivil toplum faaliyetleri ile muhalif siyasi ifadeler üzerinde caydırıcı bir etki yaratma riski doğurmaktadır. Bu yaklaşım, bireylerin somut ve şiddet içeren eylemlerinden ziyade düşünceleri, ilişkileri ve meşru örgütlenme faaliyetleri yalnızca düşünceleri veya ilişkileri nedeniyle cezalandırması tehlikesini barındırmaktadır. Bu durum, Pen Norveç'in iddianame yazımına ilişkin kılavuzu içeriğinde incelenen ve ifade özgürlüğünü keyfi bir şekilde kısıtlayan iddianame örnekleriyle birebir örtüşmektedir.

Bu nedenlerle, Nurcan Yalçın hakkında açılan davanın dayanağını oluşturan iddianamelerin, gerek ulusal mevzuat gerekse Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerinden doğan yükümlülükler bakımından ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü ve adil yargılanma hakkına uygunluk göstermediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Raporun bulguları ışığında, hem Nurcan Yalçın'ın yargılanmasına konu somut dosya hem de genel iddianame pratiği bakımından aşağıdaki öneriler dile getirilmektedir:

1. **Somut delile dayanmayan terör suçlamalarından vazgeçilmesi:** Nurcan Yalçın'a yöneltilen "silahlı terör örgütü üyeliği", "terör örgütü propagandası" ve "terörizmin finansmanı" suçlamaları; örgütle organik bağ, şiddeti teşvik veya terör faaliyetlerini finanse etme kastını somut biçimde ortaya koyan delillerle desteklenmemektedir. Savcılık makamlarının, AİHM ve Yargıtay içtihatlarında aranan kriterleri gözeterek, şüphelilerin ifade ve örgütlenme özgürlüğü kapsamında kalan eylemlerini terör suçu olarak nitelendirmekten kaçınmaları gerekmektedir.

2. **Gizli tanık ve soyut beyanların belirleyici delil olarak kullanılmaması:** Gizli tanık beyanlarının ve kişisel, çıkar çatışmasına açık anlatımların, tek başına veya belirleyici ölçüde mahkûmiyet sebebi yapılmaması; bu tür beyanların ancak açıkça ortaya konmuş, denetlenebilir ve somut delillerle desteklenmesi hâlinde dikkate alınması gereklidir. Aksi halde, savunma hakkı, silahların eşitliği ilkesi ve adil yargılanma güvenceleri ciddi biçimde zedelenmektedir. Bu aynı kriter mutlaka iddianameler düzenlenirken de dikkate alınmalıdır.

3. **İddianamelerde lehe delillere ve bağlama yer verilmesi:** İddianamelerin, yalnızca suçlayıcı unsurlar üzerinden kurgulanması yerine, şüpheli lehine olan olgulara –örneğin gazetecilik faaliyeti, yasal dernek üyeliği, kadın hakları alanındaki meşru çalışmalar ve ilgili dönemin siyasi/toplumsal bağlamı– yer verilmesi; böylece hem CMK md. 170'in gerektirdiği "açıklık ve bütünlük" şartının ve nesnellik ölçütünün karşılanması önemlidir.

4. **Terör mevzuatının ifade ve örgütlenme özgürlüğünü gözeterek uygulanması:** Terörle Mücadele Kanunu ve 6415 sayılı Kanun'un, AİHM içtihatlarında aranan "cebir, şiddet ve tehdit" kriterleri ile "kanunilik" ve "ölçülülük" ilkeleri dikkate alınarak yorumlanması; barışçıl nitelikteki eleştirel ifadelerin, dernek faaliyetlerinin ve sivil dayanışma pratiklerinin terör suçu kapsamına genişletilmemesi gerekmektedir. Bu, hem benzer davalarda ortaya çıkan yapısal sorunların giderilmesi hem de Türkiye'nin uluslararası yükümlülükleriyle uyumun sağlanması açısından zorunludur.

Yazar:

Gülşah Kurt, insan hakları ve ceza hukuku alanında uzmanlaşmış seçkin bir hukukçu ve akademisyendir; akademik titizliği, STK'larla çalışma konusundaki pratik deneyimiyle birleştirmektedir. İnsan Hakları alanında yüksek lisans (LL.M.) derecesine, insan ticareti üzerine yazdığı tezle Kamu Hukuku alanında doktora (Ph.D.) unvanına sahip olan ve Türkiye ile Fransa'da Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı'nda yardımcı doçent olarak görev yapmış olan Gülşah, sivil toplum ve akademik alanlarda stratejik savunuculuk, hukuki araştırma ve proje uygulamalarına zengin bir bilgi birikimi katmaktadır. Gülşah'ın uzmanlığı; etkili savunuculuk stratejileri geliştirmek, derinlemesine hukuki analiz yürütmek ve insan hakları ile ceza adaleti girişimlerini ilerletmeye yönelik karmaşık projeleri yönetmek üzerine yoğunlaşmaktadır.

Sonnotlar:

1 Nurcan Yalçın's case adjourned: Court does not lift travel ban - Expression Interrupted

2 https://rosakadindernegi.org/

3 https://bianet.org/haber/rosa-yi-tutuklayip-tum-kadinlara-mesaj-vermek-istiyorlar-225124

4 "Turkey's PKK Conflict: The Death Toll", International Crisis Group (ICG) , https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/turkiye/turkeys-pkk-conflict-death-toll.

5 "A Sisyphean Task? Resuming Turkey–PKK Peace Talks", International Crisis Group (ICG),Europe Briefing N°77 Istanbul/Brussels, 17 December 2015, https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/turkiye/b077-sisyphean-task-resuming-turkey-pkk-peace-talks.

6 Bkz. "Report on the Human Rights Situation in South-East Turkey", United Nations Human Rights Office (OHCHR), February 2017 https://www.refworld.org/reference/countryrep/ohchr/2017/en/116077; "Sokağa Çıkma Yasakları", Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), https://tihv.org.tr/sokaga-cikma-yasaklari/.

7 United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR) – "Report on the Impact of the State of Emergency on Human Rights in Turkey, including an update on the South-East", March 2018 https://www.refworld.org/reference/countryrep/ohchr/2018/en/120660. Ayrıca Bkz. Council of Europe – Commissioner for Human Rights – "Memorandum on the Human Rights Implications of the Measures Taken under the State of Emergency in Turkey", October 2016. https://www.refworld.org/reference/countryrep/coechr/2016/en/113238. "Turkey: Crackdown on Kurdish Opposition", Human Rights Watch (HRW), 20.03.2017, https://www.hrw.org/news/2017/03/20/turkey-crackdown-kurdish-opposition. Özellikle medyaya ve gazetecilere yönelik müdahaleler açısından bkz. Human Rights Watch (HRW) – "Silencing Turkey's Media: The Government's Deepening Assault on Critical Journalism", December 2016. https://www.hrw.org/report/2016/12/15/silencing-turkeys-media/governments-deepening-assault-critical-journalism. OHAL ve sonrasındaki dönemde sivil toplum üzerindeki demokratik gerileme etkileri için bkz. Freedom House – "Freedom in the World 2018: Turkey" https://freedomhouse.org/country/turkey/freedom-world/2018. Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) – "2016 Yılı İnsan Hakları Raporu", yayımlanma tarihi 2017. (https://tihv.org.tr).

8 Demirtaş v. Turkey (No. 2), European Court of Human Rights (EctHR), Application no. 14305/17, Grand Chamber Judgment, 22 December 2020. (https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-207173). Ayrıca bkz. "Memorandum on the Human Rights Implications of the Measures Taken under the State of Emergency in Turkey", Council of Europe, Commissioner for Human Rights, October 2016 (https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/turkey-memorandum-on-the-human-rights-implications-of-the-measures-taken-under-the-state-of-emergency).

9 Gazeteci Nurcan Yalçın'a 3 yıl 7 ay hapis cezası

10 a.g.e

11 Gazeteci Nurcan Yalçın'ın davası yeniden görüldü

12 a.g.e.

13 Nurcan Yalçın's case adjourned: Court does not lift travel ban - Expression Interrupted

14 "İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü Bağlamında Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un Genel Gerekçesi'nde bu durum şu şekilde ifade edilmiştir: " Tasarı ile, insan haklarına saygı ve bu konuda ortaya çıkan aksaklıkları iç hukukumuzda çözüme bağlama ilkelerinin gereğinin yerine getirilebilmesi ve ülkemizin AİHM önündeki davalar açısından görünümünün daha iyi bir noktaya taşınabilmesi amacıyla, AİHS tarafından koruma altına alınan hakların ihlaline sebebiyet verebilen çeşitli kanunlardaki ilgili hükümlerde değişiklik yapılması ve söz konusu olabilecek ihlal durumlarının ortadan kaldırılması hedeflenmektedir". İlgili maddenin gerekçesinde ise benzer şekilde: "AİHM, şiddeti teşvik edici nitelikte olmayan açıklamaların ifade özgürlüğü kapsamında olduğunu belirterek, içeriğinde şiddete başvurmayı cesaretlendirici ifadeler yer almayan ya da kişileri silahlı isyana teşvik edici nitelikte olmayan açıklamalar nedeniyle bireylerin Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde cezalandırılmasını ifade özgürlüğüne aykırı bulmaktadır. Yapılan düzenlemeyle, maddenin ikinci fıkrasında yer alan suçun unsurları yeniden belirlenmekte, maddeye "cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde" ibaresi eklenerek suçun kapsamı AİHM standartlarına uyumlu hale getirilmektedir". 6459 sayılı Kanunla ilgili ihtisas komisyonu raporu içeriği için bkz. https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KanunTeklifi/f72877be-df67-037b-e050-007f01005610.

15 Ceylan / Türkiye, No: 23556/94, §38, 8 Temmuz 1999.

16 Erdal Taş / Türkiye, No: 77650/01, §38, 19 Aralık 2006.

17 **Yavuz & Yaylalı / Türkiye, Başvuru no. 12606/11, § 52, 17 Aralık 2013. Ayrıca bkz. Savgın / Türkiye, Başvuru no. 13304/03, § 45, 2 Şubat 2010 ve Gerger / Türkiye (Büyük Daire), Başvuru no. 24919/94, § 50, 8 Temmuz 1999.**

18 Cezaların artırılması başlıklı TMK madde 5 şu şekilde düzenlenmiştir: "3 ve 4 üncü maddelerde yazılı suçları işleyenler hakkında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis cezaları veya adlî para cezaları yarı oranında artırılarak hükmolunur. Bu suretle tayin olunacak cezalarda, gerek o fiil için, gerek her nevi ceza için muayyen olan cezanın yukarı sınırı aşılabilir. Ancak, müebbet hapis cezası yerine, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur. Suçun, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olması dolayısıyla ilgili maddesinde cezasının artırılması öngörülmüşse; sadece bu madde hükmüne göre cezada artırım yapılır. Ancak, yapılacak artırım, cezanın üçte ikisinden az olamaz. Bu madde hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz."

19 TMK madde 1'de terör "cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemler" olarak tanımlanmıştır. TMK madde 2'ye göre bu tanımda "belirlenen amaçlara ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da, bu amaçlar doğrultusunda diğerleri ile beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişi terör suçlusudur".

20 Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2006/10-253, K. 2007/80.

21 Yargıtay 16. Ceza Dairesi, 30.04.2015 tarih ve 2015/3344 E., 2015/926 K. sayılı karar.

22 "Silahlı Örgütlenme Suçu", Tülay KİTAPÇIOĞLU YÜKSEL, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 72 (1) 2023, s. 314.

23 Opinion on articles 216, 299, 301 and 314 of the Penal Code of Turkey, adopted by the Venice Commission at its 106th plenary session (Venice, 11-12 March 2016), https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/cdl-ad-2016-002-e.

24 İmret / Türkiye (No 2), No: 57316/10, § 42-43, 10 Temmuz 2018.

25 Işıkırık / Türkiye, No: 41226/09, § 82-83,14 Kasım 2017.

26 Zarakolu/ Türkiye, No:15064/12, § 84-85, 15 Eylül 2020.

27 AİHM, Doorson / Hollanda, B. No: 20524/92, 26 Mart 1996, § 76: "Even when 'counterbalancing' procedures are found to compensate sufficiently the handicaps under which the defence labours, a conviction should not be based either solely or to a decisive extent on anonymous statements."

28 Turkiyedeki-Savcilar-Icin-Iddianame-Yazim-Kilavuzu.pdf